

MUŞ İLİ MADEN VE ENERJİ KAYNAKLARI

Muş ili Doğu Anadolu Bölgesinde, yüksek ve dağlık bir arazide yer almaktadır. İl alanının büyük bölümünü kaplayan dağlar, Güney Doğu Torosların uzantılarıdır. Bu dağlar, Alp-Himalaya kıvrım sistemiyle birlikte oluşmuş genç dağlardır. Murat vadisi il topraklarını doğu-batı doğrultusunda parçalamıştır.

Bölge tektonik açıdan oldukça hareketlidir. İl merkezi ve çevresi, Kuzey Anadolu Kırık Kuşağının Van Gölüne doğru uzanan bölümünde ve birinci derece deprem bölgesinde yer aldığından, bu yörede çok sayıda deprem olmuştur.

İl ve çevresi metalik madenler bakımından fazla bir zenginliğe sahip değildir. Bölgede endüstriyel hammaddeler açısından ekonomik olabilecek oluşumlardan söz edilebilir. Bunlardan başlıcaları alçıtaşı, barit, tuğla-kiremit, kuvarsit ve çimento hammaddeleridir. Genel Müdürlüğümüzün 2007 ve 2008 yıllarında Güney ve Doğu Anadolu Bölgesinde yürüttüğü endüstriyel hammadde aramaları projesi kapsamında Bulanık ilçesinde Huri Komu ve Sıradere Köylerinde kil arakatlı alçıtaşı sahaları tespit edilmiş olup, Huri Komu sahasında ortalama % 35.07 CaO, % 36.60 SO₃ ve % 17 Kristal suyu içeriğine sahip 1.340.768 ton, Sıradere sahasında ise ortalama % 33.45 CaO, % 37.67 SO₃ ve % 15.60 Kristal suyu içerikli 3.173.144 ton görünür rezerv belirlenmiştir. Ayrıca yine aynı proje kapsamında Merkez-Kepenek ve Hasköy-Büvetli yörelerindeki ruhsat sahalarında şistler içerisinde kuvarsit oluşumları tespit edilmiştir. Merkez-Kepenek sahasında seramik sanayinde kullanıma elverişli 85.716.550 ton görünür rezerve sahip kuvarsit oluşumları, Hasköy-Büvetli sahasında da seramik ve refrakter sanayinde kullanıma uygun nitelikte 15.906.751 ton görünür rezerv belirlenmiştir. olduğu Muş ili ve civarındaki barit yataklarından bir kısmı halen işletilmekte olup Suriye ve Yemen'e ihracat yapılmaktadır. 1993 yılında, bu yörede 15.000 ton barit üretimi yapılmıştır. İldeki önemli barit yatakları Merkez ilçede yer alan, Bilir Köyü, Kasar Köyü ve Kızılkilise barit yataklarıdır. Bu yataklarda ortalama % 94 BaSO₄ içerikli toplam 755.000 ton görünür, 2.490.000 muhtemel+mümkün rezerv belirlenmiştir. Ayrıca il ve yakın civarında da çimento hammaddesi olarak kullanılabilir nitelikte büyük potansiyellere sahip kireçtaşı, kil ve killi marn oluşumları ile tuğla-kiremit hammaddeleri bulunmaktadır. İldeki iyi-orta kalitedeki tuğla-kiremit hammaddelerinin toplam görünür+muhtemel rezervi yaklaşık 22 milyon tondur. Kireçtaşlarında ise % 54 CaO, % 3.9 SiO₂ ve % 0.6 MgO içerikli 48 milyon ton rezerv belirlenmiştir.

Sözü edilen madenler dışında ilde enerji hammaddelerine yönelik gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda neojen yaşlı çökel birimler içerisinde Ziyaretköy sahasında linyit oluşumları tespit edilmiştir. Görünür rezervi 6.204.000 ton olarak belirlenen sahada, toz halinde koklaşma özelliğine sahip linyitlerin orijinal kömürde alt ısıl değeri 1231 Kcal/kg'dır.

ALÇITAŞI

Bulanık-Huri Komu Köyü

Tenör : Ortalama % 35.07 CaO, % 36.60 SO₃ ve % 17 Kristal suyu

Rezerv : 1.340.768 ton görünür rezerv (kil arakatlı alçıtaşı rezervi)

Bulanık-Sıradere Köyü

Tenör : Ortalama % 33.45 CaO, % 37.67 SO₃ ve % 15.60 Kristal suyu

Rezerv : 3.173.144 ton görünür rezerv (kil arakatlı alçıtaşı rezervi)

BARİT (Ba)

Muş ili ve civarındaki barit yataklarından bir kısmı halen işletilmekte olup Suriye ve Yemen'e ihracat yapılmaktadır. 1993 yılında, bu yörede 15.000 ton barit üretimi yapılmıştır. Belli başlı barit yatakları aşağıda verilmiştir.

Merkez-Bilir Köyü

Tenör : % 94 BaSO₄

Rezerv : 570.000 ton görünür, 1.530.000 ton muhtemel + mümkün rezerv.

Merkez-Kasar Köyü

Tenör : % 94 BaSO₄

Rezerv : 48.000 ton görünür, 250.000 ton muhtemel + mümkün rezerv.

Merkez-Kızılkilise

Tenör : % 94 BaSO₄

Rezerv : 137.000 ton görünür, 700.000 ton muhtemel + mümkün rezerv.

ÇİMENTO HAMMADDELERİ (Çmh)**Muş ili civarında**

Tenör :-

Rezerv :1.416.000.000 ton görünür+muhtemel kireçtaşı, 17.500.000 ton görünür+muhtemel kil, 17.000.000 ton görünür+muhtemel marn, 200.000.000 ton görünür+muhtemel kil +marn rezervi.

KİREÇTAŞI (Kçt)**Pertah-Karaağaçlı Sahası**

Tenör : % 54 CaO, % 3.9 SiO₂, % 0.6 MgO

Rezerv : 48.240.000 ton muhtemel rezerv.

KUVARSİT (Qzt)**Merkez-Kepenek Sahası**

Tenör : Seramik sanayinde kullanıma uygun özellikte

Rezerv : 85.716.550 ton görünür rezerv.

Hasköy-Büvetli Sahası

Tenör : Seramik ve Refrakter sanayinde kullanıma uygun özellikte

Rezerv : 15.906.751 ton görünür rezerv.

TUĞLA-KİREMİT (TğKi)**Alican Köyü-Avak Sahası**

Tenör : Orta-iyi

Rezerv : 21.870.000 ton görünür + muhtemel rezerv.

LİNYİT

SAHA ADI	Rezerv (1000 ton)								Analiz Sonuçları				Eş değeri (1000 ton)		Kullanım Yeri	İşletme Şekli
	Görünür	Muhtemel	Mümkün	Toplam	Kaynak	Potansiyel	Genel Toplam	İşletilebilir	Su %	Kül %	S %	AID KCal/kg	Petrol	Taş Kömürü		
Ziyaretköy Yaygın	7.019	7.281	-	14.300	-	-	14.300	-	43,00	28,00	3,00	1300	1.859	2.656	Sanayi	Kapalı
TOPLAM	7.019	7.281	-	14.300	-	-	14.300	-					1.859	2.656		

JEOTERMAL

JEOTERMAL ALAN ADI	SICAK SU DOĞAL ÇIKIŞ ADI	DOĞAL ÇIKIŞ			SONDAJ			KULLANIM ALANI	KURULU TESİS	DEĞ. BEL.
		Sıcaklık (°C)	Debi (lt/sn.)	Potansiyel (MWt)	Sıcaklık (°C)	Debi (lt/sn.)	Potansiyel (MWt)			
VARTO		25-32	75	-	-	-	-		-	*,**
DERİK	Abdurrahmanpaşa	25	0,02	-						**
KAYNARCA		32	0,2							**

* MTA, 1996. Türkiye Jeotermal Envanteri

** MTA, 2005. Türkiye Jeotermal Kaynakları Envanteri